

Kiadók konferenciája

Munkatársunktól

A Szegedi Tudományegyetem kiadóinak, könyves műhelyeinek és oktatóinak könyveiből nyílt kiállítás tegnap a Szegedi Tudományegyetem aulájában. A bemutató június 3-án, 10 és 18 óra között tekinthető meg. A kiállításra és az ünnepi könyvhét eseményeihez kapcsolódik a felsőoktatási kiadókonferenciája, amely ma délelőtt 11 órakor kezdődik az aulában. A megnyitót követően ismertetik az érdeklődőkkel a szegedi felsőoktatási kiadók könyveit. A tanácskozáson szó lesz a szerzői jogi törvényben alkalmazott új megoldásokról, illetve a felhasználási szerződések szabályozásáról. Délután három órától a Tankönyvesek Országos Szövetsége tartja vezetői ülését a tanárképző főiskolai kar tanácstermében.

Csütörtökön 18 órától könyvbemutatókat tartanak az SZTE aulájában. Az olvasók megismerkedhetnek Polner Zoltán „Koldusok tora” című művét, amely a Népi szövegek Szeged környékéről sorozatban jelent meg. Ezt követően a Fialat Szegedi Írók Köre, valamint a Belvedere szerkesztősége mutatja be kiadványait. Szintén az aulában Molnár János és Pintér Tibor szegedi írókkal ismerkedhet meg a közönség pénteken délután négy órától.

A távoktatás és az Unió

Munkatársunktól

„A távoktatás és az EU 5. keretprogramja” címmel információs napot rendeznek a szegedi polgármesteri hivatalban május 31-én, szerdán délelőtt tíz órához. A rendezvényen bemutatják az európai helyzetet a távoktatással foglalkozó magyar intézményeknek, ismertetik a távoktatás fejlesztésére megnyíló európai uniós pályázati lehetőségeket, segítséget adnak a pályázatírásához, illetve beszélgetési alkalmat biztosítanak a hazai fejlesztőknek. Az információs nap szervezői között megtalálható az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, az EU Magyarországi Innováció-közvetítő Központja, Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Szegedi Tudományegyetem Távoktatási Regionális Központja és az Euromenedzser Tanácsadó és Képzési Központ Rt.

Belépőjeget jelentett a világbanki kölcsön ahhoz, hogy Magyarországot elfogadják „a” nyugat, az ottani gazdaság és pénzügy világ szereplője. Magyarország 1982-ben vált a Világbank és az IMF tagjává. Az első kölcsön szerződés 1983-ban született, majd 1997-ig a Világbank 36 hazai programot finanszírozott 3,6 milliárd USA dollárral. E világbanki kölcsönök felhasználásának elemzésén keresztül fölvezethető Magyarország közelmúltjának története.

A strukturális alkalmazkodást széles körű részvétellel

Verseny lesz vagy területfelosztás?

Művészmozik kilátásai

Kávéházi életkép a Grand Café moziból. (Fotó: Karnok Csaba)

A többteremes multiplex mozi meglepedése nem változtatja meg jelen-

tősen a művészfilmeket játszó szegedi mozik műsorsopolitizációját. A Grand Café mozi működését, Erdélyi Ágnes és Szabó Éva úgy vélik, a Szeged Plazában megnyílt 9 termes multiplex, bár másorra tűzi majd a közönségsikerre esélyes, művészileg is értékes filmeket, nem fogja pótolni a belvárosi művészmozizást, illetve a szegedi fiatal értelmiség körében népszerű Grand Café-beli filmtörténeti vetítéseket.

Szegeden az elmúlt években három bejáratos helyszínen, a Belvárosi mozi téka-, illetve kamaratermében, valamint a Grand Café mozitermében vetítettek művészfilmeket. A Belvárosi mozi és a Grand Café a multiplex érkezése előtt is összehangolt műsorsopolitizációt folytatott: a Belvárosi mozi kisebb termei elsősorban az újdonságnak számítók, illetve a népszerű filmművészeti alkotásokat mutatják be, míg a Grand Caféban a filmtörténeti retrospektív műsor mellett az egyes európai nemzeti filmkultúrák alkotásait láthatta a közönség.

Más városok tapasztalatai arra utalnak, hogy a multiplex elsősorban a nagy sikerfilmek és a kommersz filmek tekintetében, valamint a mozikörülmenyek minőségében jelent versenyt a hagyományos moziknak. A Belvárosi mozi a kihívásra technikájának fejlesztésével már korábban válaszolt: jelenleg nagytermének hangtechnikája és ülőhelyei négyes méretegyezik a multiplexével, és számíthat arra, hogy kedvező belvárosi elhelyezkedése miatt megőrizheti közönségét. A Belvárosi sikerfilmek piacán kedvezőbb helyzetben lévő vetélytárs hatására kistermeiben várhatóan hangsúlyosabbá teszi majd a hagyományos környezetű mozikat kedvelő közönség izlésének jobban megfelelő értékes filmeket. A Belvárosi mozi így vetélytársa stratégiájával, a kínálat sokszínűségével igyekszik felvenni a versenyt a multiplexszel.

A Grand Café programját kevésbé érinti majd a versenyhelyzet, hiszen nem valószínű, hogy a multiplex az európai filmtörténet vagy a sajátos filozofikus közép-európai filmművészet területére akarva betörni. Igaz, már a közönség sem a régi: húsz éve a Tarkovszkij-, Fellini- vagy Bergman-filmekre százak vetkét jegyet a művészmozikban, ma ezeket is fél házzal juttassák. A Grand Café mozijában 70 ülőhely van, kihasználtsága éves átlagban 30-35

százalékos, ami megfelel az országos átlagnak. A mozi közönségét elsősorban egyetemisták, diákok és fiatal értelmiségiek alkotják, de egy biztos idősebb törzsközönség is látogatja a mozi. A Grand Café havonta kiadott, szerkesztett műsorát rendszeres irodalmi estek, felolvasó összejövetelek, kiállítások egészítik ki, kávéháza pedig kedvelt találkozóhelyé vált az elmúlt három év alatt.

A külföldi tapasztalatok alapján a multiplexekről elhárított lenne azt állítani, hogy műsoron csak kommersz filmek szerepelnek. A több terem sokszínűbb kínálatot tesz lehetővé, ennek demonstrálására a szegedi multiplex mindjárt az elején műsorra tűzte az utóbbi idők egyik legnagyobb érdeklődéssel követett magyar művészfilmjét, a Jadviga párnáját. A művészileg értékes, népszerű filmeket terén nehéz megjósolni a verseny kimenetelét. Ezek műsorra tűzésében az is számít, hogy a mozi mikor tud kópiát szerezni a film forgalmazásáról. A feltételeket elsősorban a nagy forgalmazók szabják: a kópiák száma nem elegendő ahhoz, hogy a mozik között azonos feltételű verseny alakuljon ki, a filmforgalmazók pedig saját érdekeiknek megfelelően oda adják a tekerést, ahol azt tovább tudják műsoron tartani. Mivel a multiplex mozi, a maga több termével, egy fil-

met addig tud műsoron tartani, amíg az megéri, elképzelhető, hogy a konkurensokhoz csak hónapokkal később jut el a film, amelyet akkora területen működő multiplex teljesen kiaknázott.

A mozilátogatási szokások átalakulása következtében ma elsősorban a fiatalabbak járnak moziba, ők pedig nemcsak a legújabb népszerű sikerfilmekre, hanem a nagy reklámozott, esetleg fesztiváldíjas művészfilmekre is kíváncsiak. A propaganda hatására művészileg értékes filmek is vonzhatnak nagy közönséget; az Amerikai szépség példája mutatja, hogy egy művészmozik által is vállalható film a tömegmoziban is sikert arathat. A Luc Bessonhoz vagy Pedro Almodóvarhoz hasonló sztárrendezők alkotásai az elmúlt években a nagy termet is megtöltötték. A jelenség, amely a filmgyártók és -forgalmazók reklámjainak hatására egyre erősödött Amerikában, majd Nyugat-Európában, a művészfilmeket is bevitte a profitérdekelte multiplexek terembe. Az eredmény elsősorban az alternatív, független filmzésre és filmforgalmazásra nézve lett kedvezőtlen, hiszen alkotásaik kívül ezek a multiplex érdeklődésén, a nem eléggé fejlesztett mozikat pedig, amelyek műsorra tűzték volna őket, gazdaságilag nyomták el a multiplexszel.

Panek Sándor

hétköznapok

Európai párbeszéd

Két külföldi tanácsalanel poroszka a Klauzál téren. Láthatólag turisták: térképet hajtogatnak és tekergetik a nyakukat, az egyik még az égre is fölne. Megállítanak egy, vélhetőleg a borfesztivárról hazatérő „Vizesnyolcas”.

– Where is the Cukrázda Virág?

A „Vizesnyolcas” mintha hirtelen jó tűz karót nyelt volna, csak áll, hunyorog, úgy tűnik, a mondat egyik része mintha ismerős lenne neki.

A turisták taktikát változtatnak:

– Hol lenni Cukrázda Virág?

A „Vizesnyolcas” képe földerül:

– Á! Cukrázda ist kaput!

P. Sz.

Vasárnap, a Széchenyi téren

Közlekedési gyermeknap

Hatodik alkalommal rendez közlekedési gyermeknapot a Szegedi Közlekedési Társaság. Június 3-án, vasárnap, a Széchenyi térre várják a játszó-, szórakozni, vetélkedni kívánó gyerekeket. A rendezvény támogatói értékes ajándékokat ajánlottak föl a versenyek győzteseiére.

dőkön tehetik próbára magukat és tudásukat a vállalkozó szellemű gyerekek. A versenyezni kívánók jelentkezését 10 óráig várják a szervezők.

Az aszfalttrajzverseny, közlekedési totó, kerékpáros ügyességi próba nyertesének értékes ajándékok egész sorát ajánlották föl a rendezvény támogatói.

Radics János hangsúlyozta, hogy idén minden korábbi évnél többen ajánlották föl segítségüket. A díjak közt mountain-bike kerékpár, vásárlási utalvány, ingyenes utazási igazolvány várja leendő gazdáját. A csapatküzdelmek győztesének bizonyára örömetelk majd az öttömösi Gyarmati-vendégház meghívásában, másokat a Kálmán-panzióban várnak ebédre. A vetélkedő gyerekek szomjúságát több hektoliter Coca-Cola csillapítja, s zsákszáma osztják majd a Chio csipszeszacskóit is.

Hat esztendeje, az első közlekedési gyermeknap megrendezésével hagyományt teremtett a Szegedi Közlekedési Társaság. Évről-évre többen vesznek részt a Széchenyi téri programokon. A színes, szórakoztató műsorok, bemutatók, koncertek és játékok vidám hangulatában a szervezők a szabályos és – ami éppoly fontos – kulturált közlekedésre tanítják a gyerekeket.

Az idei közlekedési gyermeknap programját tegnap délelőtt a Mahart Rt. belvárosi kikötőjéből induló sétahajón ismertette a saját munkatársaival Radics János, a Szegedi Közlekedési Társaság közönségkapcsolati irodájának vezetője. A gyermeknap védnökei a Csongrád Megyei Balaszmegelőzési Bizottság, a MÁV Rt., valamint a Százszorszép Gyermekház.

A közlekedési gyermeknapot vasárnap délelőtt 9 órakor – az L&D mazzorettsocport felőrs bmutatója után – dr. Bartha László szegedi polgármester, valamint dr. Lukács János ezredes, Csongrád megyei rendőrfőkapitány nyitja meg. Ezután zenés gyermekműsor, musical- és táncbemutató, dixieland-koncert következik. A szórakozás közepette pedig elméleti és ügyességi vetélke-

Ny. P.

Mi történt itt az elmúlt évtizedben?

Civilek a pályán

reformja, illetve mindezek gazdasági és társadalmi hatásai. A kutatás eredményeit április végén Csongrád megyében a civil fórum keretében ismertették, júniusban nemzetközi konferencián értékelik. Besenyei Sándor szerint a SAPRI-kezdemenyezés azért hasznos, mert ösztönöz nemzetközi példát ad arra, hogy a gazdasági és társadalmi folyamatokat összehangoltan kell értékelni a kormányzatnak, a szakértőknek és a civil szervezeteknek, s ezzel a kutatás rámutat a civil kontroll jelentőségére is.

A gazdasági átalakulás drámaiságára utal, hogy az ipari

termelés, a mezőgazdasági 35, a GDP 18 százalékkal esett vissza, csökkent a foglalkoztatottak létszáma, 13 százalékkal csökkent a reáljövedelem, ugyanakkor a létfenntartási költségek a lakosság összes fogyasztásán belül óriási arányt (67-90 százalék) igényeltek, azaz alig maradt szabadon elköltethető jövedelem. A szociológiai felmérések szerint a lakosság kétharmadának jövedelmi helyzete romlott, egyharmadának szinten maradt, 10 százalékának javult. A Világbanki kölcsönök egyik feltétele volt a lakástámogatások csökkentése, ami fölerősítette az 1976-ban elindult folyamatot,

a születésszám csökkenést. Az államháztartási reform egyik leglényegesebb eleme, hogy csökkent az állami feladatvállalás. Így például a szociális-egészségügyi-kulturális közkiadások reálértéke 1989 óta 25 százalékkal csökkent, e kiadások GDP-n belüli aránya a korábbi 35-40-ról 1996-ra 29 százalékra esett. Átalakult a szociális ellátások szerkezete: a leszükkített segélyezési politikai lyukas és szakadt hálónak, alkalmatlan és elégtelen pótléknak bizonyult az új társadalmi-szociális gondok kezelésére. Még 1989 előtt megrendült a szociális tervgazdálkodás két utolsó tabujá, a teljes

foglalkoztatás fenntartása és az államosítások visszafordíthatatlansága. A tanulmány megállapítja, hogy az árak és a külkereskedelem gyors liberalizálását a költségvetési támogatások radikális leépítése kísérte.

A megyei civil fórumon megállapították: a magyarországi rendszerváltó lendületben az importliberalizáció, a privatizáció, a dereguláció, az államháztartás rendszerének átalakításai folyamatában elszikkadt az emberi szempont. A korszakváltás történelmi jelentősége – fogalmazott Besenyei –, hogy a fogyasztási szerkezet és a szűkségletrendszer átprogramozta, de drámai módon, mert a létfenntartás elképesztő módon megráglott.

A SAPRI-vizsgálat kritikai megközelítése mellett nem hangsúlyozza, hogy történelmi léptékek mérve is hatalmas

feladatot oldott meg a magyar társadalom: lezajlott a technikatársadalmi korszakváltás, megváltozott a tulajdonosi kör, megindult a magyar növekedés, megugrott a termelékenység.

Európában Magyarország az egyetlen, melyet a Világbank bevont a visszánézó értékelésre kijelölt 10 ország al-kotta körbe. Fontos – Besenyei szerint –, hogy a kormány és a civil szervezeteknek együtt kellett elvégezniük az értékelést. Ez arra ösztönöz, hogy házámban bővüljön a civil társadalmi szerepvállalás, kiépüljön a civil monitorizálás, érdekképviselet és társadalmi kontroll rendszere. Ennek jelentősége az uniós pénzügyi források megnyitásával párhuzamosan egyre jobban érzékelhető lesz.

Újszászi Ilona